

unesco

Werelderfgoed

VOORWOORD

UNESCO Werelderfgoed is van alle volkeren van de wereld, ongeacht het grondgebied waarop het zich bevindt.

In deze waaier wordt in het kort uitgelegd wat Werelderfgoed is, zodat iedereen een ambassadeur voor het UNESCO Werelderfgoed kan zijn. Want samen zijn we verantwoordelijk voor het erfgoed van de wereld.

Boris van der Ham
Voorzitter Stichting
Werelderfgoed Nederland

**WERELDERFGOED
UITGELEGD**

UNESCO

**THE WORLD
NEEDS PEACE**

Staat voor: United Nations
Educational, Scientific
and Cultural Organisation

UNESCO is de **VN-organisatie**
voor onderwijs, cultuur en
wetenschap en opgericht in
november **1945** net na de
Tweede Wereldoorlog.

Het doel van UNESCO is **vrede
en veiligheid** voor alle mensen
ter wereld. Om dit te bereiken
werken ze samen met 193
lidstaten.

De **Nederlandse UNESCO
Commissie** vergroot de
zichtbaarheid van UNESCO
in Nederland en adviseert de
regering over onder andere het
Werelderfgoedbeleid.

WERELDERFGOED- VERDRAG

- 1 Een land **ondertekent het UNESCO Werelderfgoed-verdrag**. Vanaf dan mag dit land een erfgoed (gebouw of gebied) nomineren voor Werelderfgoed.

In de jaren 60 ontstond ook het besef dat erfgoed soms zo **uniek en onvervangbaar** is, dat de verantwoording voor het behoud bij de gehele wereld ligt. Het **internationale** Werelderfgoedverdrag van **1972** is het meest bekende verdrag van UNESCO.

Het verdrag is bedoeld om een **gebied of gebouw** dat uniek en onvervangbaar in de wereld is te beschermen.

Samen zijn wij verantwoordelijk.

DE TAKEN VAN HET LAND

Ons **Koninkrijk**, met Nederland als lidstaat, heeft het Werelderfgoedverdrag in **1992** ondertekend.

Rijksoverheid

De rijksoverheid is verantwoordelijk voor ons Werelderfgoed. Voor het culturele Werelderfgoed is dat de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en voor het natuurlijke Werelderfgoed is dat de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

2

Voordat men gaat nomineren, onderzoekt **het land** eerst **welk erfgoed** in aanmerking kan komen voor de titel Werelderfgoed.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voert het Werelderfgoedbeleid uit en stelt de **voorlopige lijst** op.

VOORLOPIGE LIJST

Op deze lijst staat welk gebied of gebouw in aanmerking kan komen voor de titel Werelderfgoed.

Om op de Werelderfgoedlijst te komen en de status Werelderfgoed te krijgen moet een gebied of gebouw **uniek en onvervangbaar** in de wereld zijn.

3

Het land maakt een lijst van potentieel Werelderfgoed. Dit wordt ook wel de **voorlopige lijst** genoemd.

NOMINATIE- DOSSIER

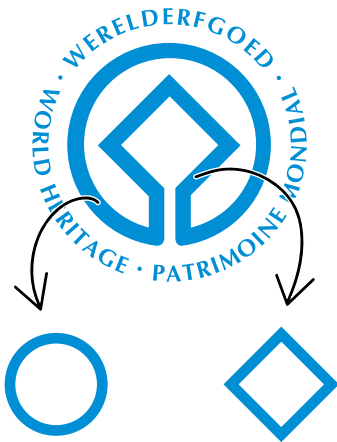
4

Daarna begint men met het opstellen van een **nominatiedossier**, waarin uitgelegd staat wat dit erfgoed zo uniek in de wereld maakt.

Waarom het gebied of gebouw zo bijzonder is, wordt vastgelegd als de **uitzonderlijke universele waarde** van het Werelderfgoed. In het Engels worden deze Outstanding Universal Value (OUV) genoemd.

Daarnaast moet in het nominatiedossier ook worden vastgelegd hoe het Werelderfgoed wordt **bescherm**d en wie het Werelderfgoed **beheert**.

CULTUREEL EN/OF NATUURLIJK

De cirkel staat
voor **natuurlijk**
Werelderfgoed.

Het vierkant
staat voor
cultureel
Werelderfgoed.

**Werelderfgoed is een gebied
of gebouw.**

Een gebouw is altijd cultureel
Werelderfgoed, maar een gebied
kan **natuurlijk**, **cultureel** of een
combinatie (hybride) van beide
zijn.

In het Koninkrijk der Nederlanden is de Waddenzee een
natuurlijk Werelderfgoed en
is het overige Werelderfgoed
cultureel.

CULTUREEL WERELDERFGOED

VRIJHEIDSBEELD (VERENIGDE STATEN)

CHINESE MUUR

RIETVELD SCHRÖDERHUIS

Om de **uitzonderlijke universele waarde** van een cultureel Werelderfgoed te bepalen moet het genomineerde gebied of gebouw minimaal aan één van deze criteria voldoen:

1. Creatief meesterwerk
2. Uiting van culturele waarden
3. Visualiseert een (verdwenen) beschaving
4. Voorbeeld van de menselijke geschiedenis
5. Traditionele nederzetting, land- of zeegebruik
6. Cultuurlandschappen

NATUURLIJK WERELDERFGOED

WADDENZEE

GROOT BARRIÈRERIF (AUSTRALIË)

SICHUAN
REUZENPANDARESERVATEN (CHINA)

Om de **uitzonderlijke universele waarde** van een natuurlijk Werelderfgoed te bepalen moet het genomineerde gebied minimaal aan één van deze criteria voldoen:

1. Ongeëvenaard natuur-
fenomeen of -gebied
2. Laat belangrijke fases in de
geschiedenis van de aarde
zien
3. Voorbeeld van ecologische/
biologische processen
4. Belangrijk voor het behoud
van biodiversiteit

PROCEDURE

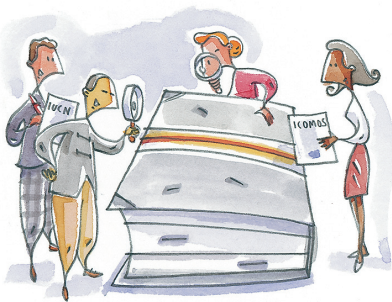
De weg van erfgoed naar Werelderfgoed is een lange procedure en kan wel **15 jaar** duren. En de procedure blijft tot het einde spannend.

Leuk weetje: Het dossier van Eise Eisinga dat in december 2021 naar het UNESCO hoofdkantoor in Parijs ging woog wel 3 kilo!

5

Als het dossier compleet is, brengt de minister dit naar het hoofdkantoor van **UNESCO in Parijs.**

ERFGOED EXPERTS

Erfgoed experts geven advies aan het UNESCO Werelderfgoedcomité over bestaand en toekomstig Werelderfgoed door middel van evaluaties en onderzoek.

Daarnaast geven ze trainingen en advies over erfgoed.

Voorbeelden zijn ICOMOS, IUCN EN ICCROM.

- 6 Dan volgt een **evaluatie van het dossier**. Dit gebeurt door speciale experts die aangewezen zijn door UNESCO.

BEOORDELINGS- RAPPORT

7

Deze experts **bezoeken ook het erfgoed** om daar te kijken of het aan de eisen voldoet.

Het beoordelingsrapport van de experts kan over een erfgoed dat genomineerd is gaan. Het vertelt dan of het **op-weg-naar-Werelderfgoed** uniek en onvervangbaar genoeg is om op de lijst te staan. Maar ook of het duidelijk genoeg is hoe de lidstaat het erfgoed wil behouden en beschermen.

Daarnaast kunnen de experts ook beoordelingsrapporten maken over een **bestaand Werelderfgoed**. Bijvoorbeeld als de uitzonderlijke universele waarde in gevaar is.

WERELDERFGOED- COMITÉ

8

De nominatie van het erfgoed en de uitkomsten van de evaluatie bespreekt het UNESCO Werelderfgoed-comité tijdens de **jaarlijkse vergadering**.

Het UNESCO Werelderfgoed-comité komt jaarlijks samen tijdens de Werelderfgoed-vergadering. Ze bespreken en evalueren tijdens deze vergadering het bestaande Werelderfgoed en de Werelderfgoed-nominaties.

Tijdens de vergadering wordt dus nieuw erfgoed op de **Werelderfgoedlijst** geplaatst, maar kan het ook zijn dat een Werelderfgoed op de lijst van **Werelderfgoed-in-Gevaar** komt.

Soms wordt een erfgoed zelfs van de 'Werelderfgoedlijst' afgehaald.

WERELDERFGOED- LIJST

9

Uitkomst kan zijn:
inschrijving als Werelderfgoed, **aanpassing** (het dossier is niet goed genoeg en moet worden aangepast) of **afwijzing**.

1154 namen op de lijst
in 167 landen

Waarvan 218 natuurlijk, 897
cultureel en 39 een **combinatie**
van beide (hybride) zijn.

52 namen op de lijst zijn in
gevaar.

Sinds het begin zijn er drie
locaties van de lijst gehaald.

Kijk op [www.unesco.nl/nl/
werelderfgoedkaart](http://www.unesco.nl/nl/werelderfgoedkaart) om alle
Werelderfgoedlocaties in de
wereld te bekijken.

(cijfers: juli 2021)

WERELDERFGOED IN GEVAAR

Wanneer een Werelderfgoed ernstig bedreigd wordt, komt het op de lijst van Werelderfgoed-in-Gevaar. Het land moet dan verantwoording afleggen hoe het Werelderfgoed beter beschermd gaat worden. Als het niet voldoende wordt beschermd en er geen verbetering optreedt, wordt het van de Werelderfgoedlijst afgehaald.

Dit is drie keer voorgekomen:

- **Dresden Elbe Valley** (aanleg van een snelweg door vallei)
- **Arabian Oryx Sanctuary** (het beschermde gebied is met 90% gereduceerd)
- **Liverpool Maritime Mercantile City** (historische stadsgezicht door nieuwbouw verloren).

ONS KONINKRIJK

UNESCO Werelderfgoed in
het Koninkrijk der Nederlanden
(2022)

- 1** Schokland en omgeving
- 2** Molencomplex Kinderdijk-Elshout
- 3** Ir. D.F. Woudagemaal
- 4** Willemstad, Curaçao
- 5** Droogmakerij de Beemster
- 6** Rietveld Schröderhuis
- 7** Waddenzee
- 8** Grachtengordel van Amsterdam
- 9** Van Nellefabriek
- 10** Hollandse Waterlijnen
- 11** Koloniën van Weldadigheid
- 12** Neder-Germaanse Limes

ONS WERELDERGOED

ONS WERELDERFGOED

WADDENZEE

HOLLANDSE WATERLINIES

GRACHTENGORDEL VAN AMSTERDAM

KOLONIËN VAN WELDADIGHEID

VAN NELLEFABRIEK

NEDER-GERMAANSE LIMES

unesco

Werelderfgoed

STICHTING WERELDERFGOED

Stichting Werelderfgoed Nederland ondersteunt ons belangrijkste en meest unieke erfgoed op wereldniveau en brengt het onder de aandacht van het grote publiek. Dat doet ze door:

- Ons Werelderfgoed te promoten;
- Documentaires en lespakketten voor scholen te maken;
- Samen te werken op het gebied van onderhoud en beheer;
- Te stimuleren dat beheerders van Werelderfgoed kennis delen.

Kijk op werelderfgoed.nl voor meer informatie

COLOFON

Werelderfgoed uitgelegd is een uitgave van Stichting Werelderfgoed Nederland

Redactie

Debby Davidse, Sonja Hijlkema

Eindredactie

Petra Gout

Vormgeving

Vincent Smits

Fotografie

Bertel Kolthof, Asad Zaidi, overig beeld: unesco.org

Illustraties

uit 'World heritage in young hands'
© UNESCO

Drukwerk

Drukkerij De Toekomst, Hilversum

Oplage

5.000 stuks

© **Stichting Werelderfgoed
Nederland 2022**

unesco

Werelderfgoed

WERELDERFGOED BEN JE NIET ZOMAAR

En dit is waarom:

- Elk Werelderfgoed is een (natuur)gebied of gebouw dat uniek en onvervangbaar is in de wereld.
- Het is van alle volkeren van de wereld, ongeacht het grondgebied waarop dit zich bevindt.
- Alleen UNESCO kan een erfgoed benoemen tot Werelderfgoed.